

**FILOLOŠKI FAKULTET
NIKŠIĆ**

VIJEĆU FILOLOŠKOG FAKULTETA

Na osnovu člana 25, stav 2 Pravila studiranja na postdiplomskim studijama i Odluke Vijeća Filološkog fakulteta br. 01 -1987 sa sjednice održane: 9.11.2018. godine, Komisija za ocjenu magistarskog rada „Estetske, stilske i kulturne paradigme u odabranoj poeziji Radovana Zogovica“ kandidatkinje Tijane Rakočević (br.indexa 5/17) sa SP za crnogorski jezik i južnoslovenske književnosti u sastavu: prof. dr Vesna Vukićević Janković, mentorka; prof. dr Ljiljana Pajović Dujović, predsjednica Komisije i doc. dr Dušanka Popović, članica podnosi

IZVJEŠTAJ

Sadržaj i struktura rada

Magistarski rad „Estetske, stilske i kulturne paradigme u odabranoj poeziji Radovana Zogovica“ kandidatkinje Tijane Rakočević ima 69 stranica kucanog teksta i sadrži sljedeća poglavlja: Uvod; Zogovićev poetski hermetizam; Autopoetički iskazi. Identitet, autocenzura, metaforizovano *ja*; Ljubavna poezija Radovana Zogovića (stilske i estetske metamorfoze); Žena – opipljivo i/ili onostrano; Prožimanje erosa i tanatosa; Status usmenoga u *Pjesmama Ali Binaka*; Poetika antiteksta. Folklorni i mitološki sadržaji; Kratak osvrt: Crna Gora kao vječni topos – slovo o *drugim prostorima* i Zaključak. Na kraju rada priložen je opsežan popis izvora i korišćene literature koja se prostire na pet stranica kucanog teksta.

Kandidatkinja je pristupila izučavanju Zogovićeve poezije u svijetlu estetskih, stilskih i kulturnih karakteristika pažljivo izabравši korpus u okviru kojega su one najrepresantivnije (ljubavna i rodoljubiva poezija, kao i poema *Došljaci*).

Osvrt na pojedine djelove magistarskog rada

Kandidatkinja je rad utemeljila na izučavanju ukrštaja tri glavna poetička toka u književnoj produkciji Radovana Zogovića, odnosno tri lirske cjeline otjelovljene u njegovoj ljubavnoj i rodoljubivoj poeziji, ali i intertekstualnoj povezanosti sa folklornom tradicijom.

U uvodnom dijelu rada kandidatkinja je prikazala najvažnije osobenosti Zogovićevoga jezika, na vješto odabranim primjerima predstavila i analizirala specifičnosti Zogovićeve leksike i zatim se posvetila ideološkim saglasjima njegove implicitne i eksplicitne poetike (pri čemu je uložila značajan napor da eksplicitne stavove Radovana Zogovića objedini na osnovu njegovih autopoeitičkih iskaza koji se nalaze u raznim izvorima i različitim publikacijama).

Kandidatkinja je pružila argumentaciju o osobenostima hermetizma u zacrtanim tematskim krugovima, te zavisno od njihove vrste (*kristalni /subverzivni/, simbolički i kontemplativno-fatički*) precizno ukazala na njihove realizacije na konkretnim primjerima. Dalje je nastijala da komparativnom analizom (Zogovićevih žanrovski raznorodnih djela, poredbom sa srodnim djelima drugih autora, kao i sa nekim djelima nastalim u kasnijem periodu) došla do zaključka da su se hermetizmi prilagođavali trenutnim poetičkim stremljenjima i da su se razvijali sa razvojem Zogovićeve pjesničke vještine, ali da su ukazali i na tendenciju ka zaokretu ka deteritorijalizaciji subjekta. Kandidatkinja je, pri tome, osvijetlila Zogovićev transgresivni tekstualni manevar koji se ogleda u specifičnoj upotrebi značenjskih slojeva, ideoloških postavki, vizuelnih i auditivnih efekata, kao i psihološke nijansiranosti u opisu i kazivanju.

U drugom dijelu magistarskog rada fokus kandidatkinje usmjeren je na ljubavnu poeziju Radovana Zogovića, njene stilske karakteristike i poredbi pjesama novijega sa pjesmama starijeg datuma – akcenat je u tom dijelu na segmentima sa posebnim emocionalnim sadržajem, ali i načinima na koje se ljubav ispoljava (uzimajući kao polaznu osnovu misao o razlikovanju ljubavi na istoku i na zapadu Denisa de Rougemonta). Predmet analize jeste i žena kao ustaljeni motiv u Zogovićevoj poeziji, njeni pojavni oblici i djelovi tijela koji u jedinstvenom poetskom izrazu imaju najčešće metonimijsku funkciju – u tom smislu se, u cilju kristalizovanja poetske intencije, kao teorijski predložak uzimaju kulturološke studije (žena kao Drugo, vizuelni doživljaj žene i kontekstualizovani stereotipi). Na prethodno se nadovezuje proces formiranja identiteta lirskog subjekta unutar kategorije univerzalnosti, granice između tendencije i fikcije, uticaj sociokulturnih datosti na pjesničko stvaranje, te suprotstavljenost (i sadejstvo) ljubavi i smrti.

Posebno je hvale vrijedan kandidatkinjin analitički zahvat u identifikaciji metaforizovanog *ja* (koje predstavlja ekvivalent za svako drugo *ja* koje se u njemu reflektuje) i prepoznavanju konstruisanog poetskog identiteta u okviru tematskih krugova. Ona zaključuje da je u ljubavnoj poeziji ono što bismo mogli nazvati *arhi-jastvom* restriktivno, sačinjeno od specifikuma koji djeluju kao sredstva intimizacije, da je to *ja* subordinirano u korpusu socijalnih pjesama, kao i to da ovo proističe iz njihovih odjelitih funkcija kao proizvod namjerne semantizacije.

Sljedeće, centralno i sadržajno najplodnije poglavlje pruža oneobičeni prikaz poeme *Došljaci*. Kandidatkinja, pored ustaljenih analitičkih koncepcija (zapažanja o strukturi, ritmu, stihu i tematsko-motivskim odlikama), u središte interesovanja smješta estetske i kulturološke kvalitete djela i njegovu intertekstualnu prirodu, poglavito kada je riječ o aluzijama na usmenu književnost, nezavisno od žanra i književnog roda kom pripada prototekst. Shodno tome, ključni motivi se posmatraju iz aspekta njihove zastupljenosti u cjelokupnoj semiosferi, tako da njihova simbolička upućenost na mitološku bazu, gnomsku jezgrovitost i sveukupnost kulturnih stereotipa postaje polazište za tumačenje takvih odnosa. U tom smislu se, u krajnjem, Zogovićeva poema detektuje ne samo kao djelo čiji korijeni leže u nacionalnom predanju, već u arhetipskom iskustvu svijeta. Zaključak se temelji na poetizaciji crnogorskog hronotopa (sa svim semantičkim varijantama i korelacijama sa usmenom epikom, tradicijom i istoriografijom), i to tako da se u njemu objedini sve ono o čemu je bilo riječi u prethodnim poglavljima. Kandidatkinja je posebnu pažnju obratila na ukrštanje folklornih i mitoloških predstava, prepoznajući ih kao stimulanse poetske ekonomije (*selektivnu primjenljivost*). Pri tome je pristupila preispitivanju žanrovske pripadnosti *Pjesama Ali Binaka*, dokazujući da predstavlja ne pripadaju samo onom vanknjiževnom prototipu koji Zogovića identifikuje kao poštovaoca narodne književnosti (čime joj se daje prednost u odnosu na sve ostale prototekstove), već je dokazala da se one u tekstu realizuju kao svjesne stvaralačke aktivnosti koje se mogu okarakterisati kao modelovanje nepoznatoga svijeta poznatim oblikovnim tehnikama. Ovo poglavlje uz finalni „Kratok osvrt: Crna Gora kao vječni topos – slovo o *drugim prostorima*“ doprinos je autorkinoj tezi o arhetipskoj i lingvostilističkoj posebnosti Zogovićevog pjesništva, te o percepciji identiteta, Drugog, folklornih elemenata i semantizovanih prostora u okviru tvrdnje da stvaraočev pjesnički idiolekt počiva na susretu različitosti, pri čemu je jasno da je kandidatkinja, sa osobenom inventivnošću, u završnici dala još jednu hipotezu (otvorila novi problemski prostor) za istraživanje Zogovićeve poezije.

Osvrt na metodologiju

Rezultati istraživanja sadržani su u dokazivanju međusobne zavisnosti odjelitih tekstualnih slojeva i njihovog hijerarhijskog ustrojstva, kao i u istraživanju mogućnosti tumačenja Zogovićeve poetike izvan tradicionalnih teorijskih okvira. Analizirani poetički segmenti predstavljeni su komparativno ili genetički, i s obzirom na šire književno-istorijske u teorijske kontekste koji mogu biti od značaja za razumijevanje Zogovićevog korišćenja određenih motiva, figura i fenomena. Svaki od proučenih tematskih krugova zahtijevao je primjenu drukčijeg metodološkog aparata, tako da je zbog potrebe preciznijeg i teorijski utemeljenog pristupa Zogovićevoj poeziji, kandidatkinja uz retoričku, stilističku i diskursnu analizu, usmjeravala fokus na teorijska saznanja koja nudi estetika recepcije, strukturalizam, semiotika, fenomenologija i ruski formalizam, dok je proučavanje žene kao *drugog* utemeljeno na ginokritici i imagološkim studijama. Promišljenim i teorijski čvrsto utemeljenim analitičko-sintetičkim iščitavanjem Zogovićeve poezije, kandidatkinja je došla do čitavog niza inovativnih uvida i zaključaka.

Priloženi spisak literature svjedoči o tome da kandidatkinja ima veoma dobar uvid u relevantne teorijske studije iz oblasti teme magistarskog rada, kao i u radove o autoru.

ZAKLJUČAK KOMISIJE

Magistarski rad Tijane Rakočević (br. indexa 5/17) napisan je s čvrstom teorijskom utemeljenošću, analitičkim darom i uočljivim entuzijazmom, stoga Komisija sa zadovoljstvom pozitivno ocjenjuje magistarski rad „Estetske, stilske i kulturne paradigme u odabranoj poeziji Radovana Zogovica“ i predlaže Vijeću Filološkog fakulteta da prihvati ovaj izvještaj i kandidatkinji odobri javnu odbranu magistarskog rada.

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOLOŠKI FAKULTET
NIKŠIĆ

PRIMLJENO:	26.11.2018		
ORG. JED.	BROJ	PRILOG	VRJEDNOST
01	2132		

KOMISIJA

Vesna Vukićević Janković
Prof. dr Vesna Vukićević Janković, mentorka

Ljiljana Pajović Dujović
Prof. dr Ljiljana Pajović Dujović, predsjednica Komisije

D. Popović
Doc. dr Dušanka Popović, članica

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOLOŠKI FAKULTET

Vijeću Filološkog fakulteta

Molim Vijeće Filološkog fakulteta da prihvati Komisiju za odbranu magistarskog rada
Estetske, stilske i kulturne paradigme u odabranoj poeziji Radovana Zogovića, kandidatkinje
Tijane Rakočević:

- 1. Prof. dr Vesna Vukićević Janković, mentorka
- 2. Prof. dr Ljiljana Pajović Dujović, predsjednica Komisije
- 3. Doc. dr Dušanka Popović, članica

Prof. dr Vesna Vukićević Janković